
Kristina Koldinská

Pomoc státu se nesmí stát sociální pastí

Právo sociálního zabezpečení je dobrodružné téma, tvrdí **Kristina Koldinská** z **Právnické fakulty UK**. Inspirativní žena, která už krátce po čtyřicítce získala profesorský titul, rozsáhle publikuje, a patří mezi respektované právní experty v celé Evropě. A kromě toho stihá vychovávat dvě děti a pravidelně se věnovat charitativní činnosti.

„Už během studia jsem se dostala do kontaktu s chudými dětmi v rámci své mimoškolní aktivity a dodnes jsem v pravidelném kontaktu jak s nimi, tak se starými lidmi nebo lidmi bez domova. Je to životní cesta, která mě vede a utváří mou osobnost. A také mě drží nohama pevně na zemi,“ popisuje Koldinská svou dobrovolnickou aktivitu v mezinárodním křesťanském hnutí Sant’Egidio.

Živé právo ve společnosti

Právě zkušenosti s lidmi, ke kterým nebyl osud příliš štědrý, formoval její cestu ke studiu a později výuce právních forem sociálního zabezpečení. „Vždy na začátku výuky říkám studentům, že je to dobrodružné téma, protože každý z nás se v životě potká se sociálním zabezpečením. A co si budeme povídat – také se na tomto tématu často vyhrávají volby,“ usmívá se Koldinská.

„Právo je stejně živé, jako je živá společnost, a je o to živější, čím převratnější změny se dějí v politice. Protože právo je na politiku navázané, tak to zkrátka je,“ míní věcně, nikoliv však rezignovaně. „Co však některým současným politikům zazlívám, je to, že ohýbají společnost a právo k tomu někdy používají. Pak bychom mohli v některých aspektech jít ve šlépějích Maďarska a Polska,“ míní.

Co se týče samotného sociálního zabezpečení, nemají si Češi dle jejího názoru důvod stěžovat. „Myslím, že je dostatečně štědré, v žebříčku evropských zemí bychom určitě patřili do lepší poloviny. Sociální zabezpečení je třeba

neodtrhovat od kultury společnosti jako takové. A vyspělost společnosti se pozná podle toho, jak se chová ke svým nejslabším členům," říká a za nejlepší vzory dává skandinávské země.

Český systém by však podle Koldinské mohl být efektivnější. „Když se řekne zneužívání sociálního zabezpečení, tak si většina lidí představí Roma. Zneužívání systému je však vlastní spíše pověstné ‚české duši‘, která neomylně najde skulinu. Připisovat ‚zneužíváčům‘ tu či onu etnickou příslušnost je nespravedlivé. Zároveň – když někdo s kuffíkem a v obleku s kravatou okrádá stát v milionech, zdaleka se nad takovým zneužíváním systému tak pohoršeně nepozastavíme,“ upozorňuje.

A přidává obecný recept na to, jak se zneužívání sociální pomoci do budoucna vyhnout. „Je velmi důležité nastavit sociální pomoc státu tak, aby byla tou poslední záchranou sítí a nikdo skrze ni nepropadl, ale zároveň také tak, aby se nestala ‚sociální pastí‘ – tedy stavem, kdy se naučíte se systémem žít a využívat jej natolik, že vás pak nemotivuje k tomu, dostat se z něj na trh práce.“

Výuka pro asertivnější generaci

Sociální zabezpečení profesorka Koldinská vyučuje skrze konkrétní hmatatelné příklady lidí a někdy v rámci diskuze se studenty vyslechne i nezveřejnitelné názory. „V poslední době jsou studenti mnohem asertivnější, a to je dobře, asertivita se však nesmí změnit v agresivitu či demagogii. Naopak když je student připraven klást fundované, třeba i nepříjemné dotazy, pak je radost s ním diskutovat,“ tvrdí Koldinská a zalituje, že se na PF UK neučí také etika. „Myslím, že by to spoustě studentů prospělo a nám všem asi taky,“ dodává.

S etikou má co do činění i rovné zacházení, jímž se Koldinská zabývá v rámci výzkumu. „V české společnosti jsou stále zakořeněné předsudky vůči etnickým a sexuálním menšinám i postiženým lidem. Máme sice poměrně slušně implementovány antidiskriminační směrnice EU, jenže chybí kultura společnosti, aby byly skutečně živé a funkční, aby zákaz diskriminace dobře chápaly a interpretovaly soudy i společnost,“ říká a poukazuje na to, že kultura společnosti souvisí rovněž s kulturou politiky.

„Sexistické a šovinistické hlášky některých našich politiků, které často zůstávají bez reakce, tomu rozhodně nepomáhají. A pokud šíříme strach a předsudky vůči některým skupinám, tak se dostáváme do absurdních situací. Nejen u nás je stále zakořeněno, že by žena měla být u dětí, a pokud s nimi nezůstanete doma alespoň do tří let, tak jste téměř za vyvrhele,“ říká matka dvou dětí, která je součástí skupiny, jež připravuje akční plán vlády pro rovné odměňování mužů a žen a participovala i na tvorbě vládní strategie pro rovné postavení mužů a žen na trhu práce.

Sama Koldinská je zářným příkladem ženy, která dokáže skloubit úspěšnou kariéru i starost o výchovu dvou malých dětí a ještě najde čas i na mimopracovní aktivity. Kromě už zmíněné dobrovolnické činnosti chodí s rodinou po horách nebo jezdí na kole a ve volných chvílkách nejraději sáhne po dobré knize: „Miluji Čapka a Remarquea nebo knihy Khaleda Hosseiniho. V poslední době však čtu především historické nebo politické studie. Ty dobré z nich totiž člověku pomáhají pochopit, v jakém světě žije.“

Prof. JUDr. Kristina Koldinská, Ph.D.

Na Právnické fakultě UK vyučuje na katedře pracovního práva a práva sociálního zabezpečení. Je garantkou kurzů týkajících se koordinace sociálního zabezpečení v Evropské unii a sociálního práva EU. Rozsáhle publikuje v Česku i v zahraničních nakladatelstvích. V rámci výzkumu se zajímá o rovnost pohlaví, sociální právo EU, koordinaci sociálního zabezpečení a sociální asistenci.

Text: Jiří Novák • Foto: Luboš Wisniewski